

**Силабус курсу «Правова аргументація у юридичній діяльності»
2025-2026 навчального року**

Назва курсу	Правова аргументація у юридичній діяльності
Адреса викладання курсу	Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, вул. Січових Стрільців, 17, каб. 253)
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра теорії та філософії права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність № 081 Право Галузь знань № 08 Право
Викладачі курсу	Луць Людмила Андріївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії та філософії права
Контактна інформація викладачів	http://law.lnu.edu.ua/employee/luts-lyudmyla-andrijivna м. Львів, вул. Січових Стрільців, 17, каб. 253
Консультації по курсу відбуваються	Щовівторка, 13:00-15:00 год. (м. Львів, вул. Січових Стрільців, 17, каб. 253) Консультації в день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Для погодження часу консультацій поза визначеним графіком слід написати на електронну пошту викладача або зателефонувати на кафедру.
Сторінка курсу	tpl.dep.law@lnu.edu.ua
Інформація про курс	Курс створений із урахуванням загальноосвітніх та вітчизняних змін у юридичній науці та практиці. Ідейна спрямованість курсу – формування знань про юридичну діяльність та правову аргументацію, а також умінь та навичок застосування правового аргументування у різних видах юридичної діяльності.
Коротка анотація курсу	Курс «Правова аргументація у юридичній діяльності» є вибірковою дисципліною зі спеціальності № 081 Право за спеціальністю 081 «Право» кваліфікації Магістр права, яка викладається в I семестрі в обсязі трьох кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та завдання курсу	Мета вивчення курсу «Правова аргументація у юридичній діяльності» – формування знань щодо понять правової та юридичної діяльності, правових та юридичних актів, їх основних різновидів та структури; поняття правової та юридичної аргументації, правових та юридичних аргументів, а також умінь та навичок здійснення аргументування у правотворчій, правозастосовній, правоінтерпретаційній діяльності. Основні завдання курсу «Правова аргументація у юридичній діяльності»: <ul style="list-style-type: none"> – висвітлення основних питань теорії аргументації ; – розкриття змісту понять правової та юридичної діяльності, правових та юридичних актів, правової та юридичної аргументації; – характеристика основних різновидів юридичної діяльності та їх результатів; – висвітлення методики юридичного аргументування у процесі здійснення правотворчої, правозастосовної та правоінтерпретаційної діяльності; – розв'язання практичних завдань із застосуванням правових аргументів; – виявлення помилок у правовому аргументуванні та відшукування способів їх подолання
Література для	1. <i>Bell J.</i> (2018) Sources of Law. The Cambridge Law Journal (Vol. 77),

**ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

- 40–41 Retrieved from: // <https://doi.org/10.1017/S0008197318000053>.
2. Bell J. (2012) *The Argumentative Status of Foreign Legal Arguments*. *Utrecht Law Review*, 8 (2), 8–19. Retrieved from <https://doi.org/articles/abstract/10.18352/ulr.192/>.
 3. Luts L. Argumentation in law enforcement activities. *Підприємство, господарство і право*. – 2022. № 5. – С. 98–112.
 4. Luts L. Argumentation in legal interpretation activity. *Підприємство, господарство і право*. – 2022. № 4. – С. 63–76
 5. Бочаров Д. Правозастосовна діяльність: поняття, функції, форми: Проблемні лекції. – Дніпропетровськ: АМСУ, 2006. – 73 с.
 6. Головатий В. Я. Уніфікація судової практики: загальнотеоретична характеристика: дис. ... канд. юрид. наук. – Львів, 2017. – 218 с.
 7. Дудаш Т. І. Основні методологічні підходи до розуміння й дослідження правового аргументування й правової аргументації. *Вроцлавсько-Львівський юридичний збірник*. Львів, 2017. Вип. 8. – С. 103-123
 8. Дудаш Т. Особливості аргументування рішень Європейського суду з прав людини (до характеристики методологічних підходів). *Право України*. – 2017. № 4. – С. 86–96
 9. Дудаш Т. Правова аргументація: загальнотеоретична характеристика : монографія. Львів :ЛНУ імені Івана Франка. 2024. 744 с.
 10. Зубенко А. В. Акти тлумачення норм права в системі правових актів : дис. ... канд. юрид. наук. – Київ, 2013. –206 с.
 11. Кістяник В. І. Правова аргументація: сучасні підходи до її розуміння в зарубіжних дослідженнях. *Наукові записки НаУКМА*. Юридичні науки. 2012. Т. 129. С. 20–22.
 12. Кістяник В. І. Судова аргументація: особливості, порівняльний аналіз та вітчизняна і зарубіжна практика : дис. ... канд. юрид. наук. – Київ, 2021. – С. 57–59.
 13. Козюбра М. Теорія юридичної аргументації та її особливості в конституційному судочинстві. *Вісник Конституційного Суду України*. – 2016. № 6. – С. 167–180.
 14. Косович В. М. Удосконалення нормативно-правових актів України: техніко-технологічні аспекти: монографія / В. М. Косович. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. – 568 с.
 15. Луць Л. А. Аргументація у правотворчій діяльності. *Підприємство, господарство і право*. – 2020. № 9. – С. 168–173.
 16. Луць Л. А. Загальна теорія держави і права: Навч.-метод. посібник. Київ: Атіка, 2015. – 412 с.
 17. Луць Л. А. Теорія правових актів: вимога часу. *Право і суспільство*. – 2018. Вип. 5. – С. 24–32
 18. Ляшенко Р. Д. Правова аргументація у сфері правотворчості. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского*. – 2012. Т. 25 (64). № 2. – С. 74–79.
 19. Ляшенко Р. Д. Природа правової аргументації. *Вісник Запорізького національного університету*. – 2012. №4 (1). – С. 21–25.
 20. Майданик Р. Основи аргументації рішення суду в цивільному судочинстві України. *Право України*. – 2016. № 10. – С. 95–107.
 21. Матвеева Л. Г. Юридична природа та місце офіційних інтерпретаційних актів у правовій системі України : дис... канд. юрид. наук. – Одеса, 2005. – 201 с.
 22. Меленко О., Гриндей Л. Конституційна аргументація: теоретико-правовий аспект. *Amparo*. – 2021. № 4. – С. 5–15.

	<p>23. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм: навч. посіб. – Львів: ЛьвДУВС, 2009. – 336 с.</p> <p>24. Нігреєва О. О. Правотворчість у міжнародному праві: до питання про визначення. <i>Альманах міжнародного права</i>. – 2014. Вип. 4. – С. 35–42.</p> <p>25. Пархоменко Н.М. Джерела права: проблеми теорії та методології: монографія. – Київ: Юридична думка, 2008. – 336 с.</p> <p>26. Практичний курс тлумачення правових актів : навч. посіб. для суддів і канд. на посади суддів / [І.Л. Самсін, В.Г. Ротань, А.Г. Ярема та ін.] ; за ред. І.Л. Самсіна. – Х. : Право, 2014. – 488 с.</p> <p>27. Рабінович П. М. Правова аргументація (вихідні загальнотеоретичні характеристики). <i>Юридичний вісник України</i>. 2015. № 17-18. – С. 22.</p> <p>28. Риндюк В. І. Упорядкування законодавства України: теоретико-методологічний та техніко-юридичний аспекти : монографія / Віра Іванівна Риндюк ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ : КНЕУ, 2021. – 407 с.</p> <p>29. Савенко М. Д. Методологія юридичної аргументації у рішеннях конституційної юстиції. <i>Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки</i>. – 2013. Т. 144-145. – С. 12–17.</p> <p>30. Сердюк І. А. Акт безпосередньої реалізації норм права: поняття, особливості та види. <i>Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка</i>. – 2016. Вип. 2. – С. 22–29.</p> <p>31. Сердюк І. А. Нормативно-правовий акт у співвідношенні з актом застосування та актом тлумачення норм права. <i>Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка</i>. – 2010. Вип. 3. – С. 152–159.</p> <p>32. Трагнюк О. Я. Тлумачення міжнародних договорів: теорія і досвід європейських міжнародних судових органів: дис. ... канд. юрид. – Харків, 2003. – 205 с.</p> <p>33. Уварова О. О. Принципи права у правозастосуванні: загальна характеристика : монографія. – Харків, 2012. – 196 с.</p> <p>34. Штефан А. С. Поняття судового доказування у цивільному процесі. <i>Часопис Академії адвокатури України</i>. – 2015. Т. 8, № 1. – С. 64–72.</p> <p>35. Щербина О. Ю. Логічний аналіз юридичної аргументації. Автореф. дис. д-ра філос. наук. Київ, 2014. 40 с.</p> <p>36. Юридична аргументація. Логічні дослідження : монографія / О. М. Юркевич, В. Д. Титов, С. В. Куцепал та ін.; за заг. ред. О. М. Юркевич. 2-ге вид., переробл. та допов. – Харків: Право. 2015. – 36 с.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент має: Знати, як засвоювати та критично осмислювати дані щодо правового аргументування. Вміти здійснювати правове аргументування у різних видах юридичної діяльності.
Ключові слова	Правова аргументація, юридична діяльність, правові аргументи.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних занять, виконання індивідуальних завдань та консультації для кращого розуміння тем, самостійне навчання.

Теми	Правова аргументація та правова діяльність Аргументація у правотворчій діяльності Аргументація у правозастосовній діяльності Аргументація у правоінтерпретаційній діяльності
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру, усний
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з логіки та теорії права, що необхідні для розуміння правової аргументації; вміння здійснювати правове аргументування в різних видах юридичної діяльності.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, практично-орієнтоване навчання, наукові дискусії.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів –50; • контрольні заміри: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50; • іспит: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Практичні заняття проходять у формі дискусій з обраної лектором теми.</p> <p>Оцінювання поточної успішності: <i>Поточна успішність</i> (оцінюється за 50-бальною шкалою): Відмінно (50); Добре (40, 45); Задовільно (26, 31); Незадовільно (0).</p> <p><i>Критерії оцінювання при проведенні іспиту:</i> 90-100 балів (відмінно) 81-89 балів (добре) 71-80 балів (добре) 61-70 балів (достатньо) 51-60 балів (задовільно) 0-51 балів (незадовільно)</p> <p>50 балів – виставляється студентові, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури, а також виявив здібності аналізу джерел вивчення цього курсу.</p> <p>45 – виставляється студентові, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому необхідні джерела, однак при викладанні деяких питань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві</p>

неточності та незначні помилки. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого матеріалу за допомогою операцій аналізу, синтезу, а також виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами.

40 балів – виставляється студентові, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

31 бал – виставляється студентові, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і відповідь базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

26 балів – виставляється студентові, який загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки.

0 балів – виставляється студентові, який не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків; недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності; демонструє безсистемне виділення випадкових ознак вивченого, невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу, узагальнення, висновки.

Іспит: Відповідь повинна стосуватися суті теоретичного та практичного запитання, не виходити за його межі, повинна бути лаконічною, але, водночас, розкрити зміст запитання.

Академічна доброчесність: Очікується, що кожен студент повинен самостійно готуватися до практичних занять та виконувати індивідуальні завдання, викладати власну аргументацію своєї правової позиції.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Викладач фіксує неявку студента на практичне заняття, що вважається академічною заборгованістю, яку студент повинен відпрацювати в межах затвердженого графіка консультацій у викладача або в інший узгоджений з викладачем час. Відпрацювання полягає у перевірці підготовки студентом тих завдань, які виносилися на практичне заняття, на якому студент був відсутній.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях та за виконання індивідуальних завдань, а також за підсумками іспиту. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в не пов'язаних з навчанням цілях; несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін. Критеріями оцінювання роботи студента на практичних заняттях є аргументованість правової позиції та її відповідність чинному

	<p>законодавству; уміння лаконічно, переконливо та логічно висловити свою позицію.</p> <p><u>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</u></p>
Питання до екзамену.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аргументація: поняття та структура 2. Правова аргументація: поняття, структура. Правові аргументи 3. Юридична аргументація: поняття, структура. Юридичні аргументи 4. Правова діяльність. Правові акти: поняття, види 5. Юридична діяльність. Юридичні акти: поняття, види. 6. Правотворча діяльність: поняття, стадії. Правотворчі акти: поняття, види. 7. Джерела права. Нормативно-правовий припис, його співвідношення з нормою права 8. Аргументація змістовних та формальних параметрів 9. Мета та завдання аргументації на кожній зі стадій правотворчості 10. Правоінтерпретаційна (правотлумачна) діяльність. Інтерпретаційний правовий припис, інтерпретаційний правовий акт 11. Завдання аргументації у правоінтерпретаційній діяльності. Аргументація змістовних та формальних вимог 12. Правозастосовна діяльність: поняття, стадії. Правозастосовні акти. Індивідуальний правовий припис 13. Завдання аргументації на кожній зі стадій правозастосування. Аргументація змістовних та формальних параметрів 14. Нормативно-правовий, правозастосовний, правотлумачний прецедент 15. Тенденції розвитку теорії правової аргументації у сучасній Україні
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.</p>